

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği:

Azərbaycan xalqının mətbəx mədəniyyəti çox dərin köklərə bağlıdır. Milli mətbəx mədəniyyətimiz, onun tarixi, ləziz yemək növlərimiz hər dəfə özünü büruzə verir. Hər bir xalqın mətbəx mədəniyyətinə görə onun yaşayış tərzini və tarixi haqqında fikir söyləmək olar. Xalqın mətbəxi onun tarixidir və demək olar ki, onun yaşayışdır. Qədim yazılı mənbələrdə, səyyahların, diplomat və tacirlərin gündəliklərində Azərbaycanın ləziz təamları barədə valehedici qeydlər yazılıb.

Yüksək dad-tam keyfiyyətləri ilə dünyada məşhur olan milli mətbəximiz təkcə xörəklər, onların hazırlanma texnologiyasının üsulları deyil, həm də maddi mədəniyyətin əsas hissələrindən biridir. Kulinariya tarixini araşdırırlar qeyd edir ki, Azərbaycan milli mətbəxi mətbəx mədəniyyətini, onun tarixini, fəlsəfəsini, süfrə psixologiyasını, adətləri, fiziologiyasını, gigiyenani, kimyanı, avadanlığı, etikani, estetikani, poeziyanı və mətbəxin sair aspektlərini, eləcə də Azərbaycan xalqının tarixən ətraf mühitlə tam harmoniyada yaşadığı ərazilərdə yaratdığı praktik vərdişləri özündə ahangdar şəkildə birləşdirir. Tədqiqatçılar onu da vurğulayırlar ki, Azərbaycan milli mətbəxi Azərbaycan xalqının bacarığı ilə onun tarixən yaşadığı indiki Azərbaycan Respublikası, Güney (İran) Azərbaycanı, indiki Ermənistanın azərbaycanlılardan zorakılıqla təmizlənmiş qədim İrəvan xanlığı, Zəngəzur və Göyçə mahallarının torpaqlarında, Gürcüstanda azərbaycanlıların tarixən yaşadığı bölgələrdə (Borçalı), Dağıstan ərazisində, o cümlədən keçmiş Azərbaycan xanlıqlarından birinin mərkəzi olmuş Dərbənd və ətrafında yaradılıb.

Spesifik mətbəx mədəniyyəti ilə seçilən Azərbaycan xalqı elə xörək növləri, şirniyyat çeşidləri yaradıb ki, dünyada onların oxşarı yoxdur. Azərbaycan mətbəxinin ənənəvi yeməkləri, şirniyyatları bu gün ölkəmizə gələn turistlərin, iş adamlarının, diplomatların hədsiz dərəcədə xoşuna gəlir. Bu gün müxtəlif tədbirlər çərçivəsində ölkəmizdə və ölkəmizdən kənar milli mətbəximizin tanıtımı, təbliği həyata keçirilməkdədir. Bu fakt olsa da, bədnam qonşularımız olan ermənilər uzun illərdir milli mətbəximizin bir sıra xörək və şirniyyat növlərini öz adlarına çıxarmaqda davam edirlər. Onlar nəinki tədbirlər çərçivəsində, hətta dünyanın müxtəlif ölkələrinin televiziolarında gedən kulinariya proqramlarında Azərbaycan mətbəxinə xas xörək

və şirniyyatları öz adları ilə təqdim etməkdən çəkinmirlər. Hətta beynəlxalq kulinariya festivallarına da ermənilər bizim xörəklərimizlə çıxırlar. Bu, acı təəssüf doğurur və Azərbaycan kulinariyaları bununla mübarizə aparırlar. Ancaq mübarizə hələ də lazımı nəticəni vermir. Çünki ermənilər bizdən qabağa düşərək bu xörəklərin çoxunu öz adlarına təqdim etməyi bacarıblar.

Azərbaycan milli kulinariyasının dünyada təbliğinin daha geniş səviyyədə həyata keçirilməsinə ehtiyac var. Kulinariya bildirir ki, mümkün qədər Azərbaycan kulinariyalarının dünyaya çıxışı baş verməlidir. Mətbəximizin təbliği sistemli şəkildə həyata keçirilməli, bu sahəyə təsadüfi adamların müdaxilə etməsinə imkan verilməməlidir. Milli mətbəximizin təbliği sistemli şəkildə, xüsusi konsepsiya əsasında təqdim edilməlidir ki, görülən işlərin nəticəsi daha da müsbət olsun.

Məhz bu yaxınlarda "Azərbaycan kulinariyasının təbliğat perspektivləri" mövzu-

təbiiliyinə, dadına, çeşidinə birbaşa təsir edir və özündə geniş potensial ehtiva edir. Bu potensial ölkəmizin "qastro-nomiya ölkəsi" kimi də tanınması üçün geniş imkanlar yaradır. Dünya təcrübəsini, beynəlxalq standartları və inkişaf istiqamətlərini əsas götürərək ölkəmizdə milli kulinariyanın inkişafı əsas məqsədlərimiz sırasındadır. Bu baxımdan son dövrlərdə Dünya Kulinariya Cəmiyyətləri Birliyi ilə tərəfdaşlıq münasibətlərimiz uğurla inkişaf edir. "Biz Dünya Kulinariya Cəmiyyətləri Birliyi ilə əməkdaşlığı, həmçinin təşkilatın dünya gastronomiyasının inkişafına verdiyi töhfələri yüksək qiymətləndiririk. Son illərdə Azərbaycanın qastro-

Azərbaycan mətbəxi dünyanın ən zəngin mətbəxləri sırasında

Qloballaşan dünyada xalqımızın adət-ənənələrini, süfrə mədəniyyətini qorumaq və yaşatmaq, habelə xaricdə layiqincə təbliğ etmək çox vacibdir

sunda keçirilən konfrans da milli mətbəx mədəniyyətimizin dünyada tanınmasına bir töhfədir. Qeyd ki, konfrans Dövlət Turizm Agentliyinin (DTA) təşkilatçılığı ilə Azərbaycan mətbəxinin təbliğatı istiqamətində beynəlxalq əməkdaşlıq imkanlarının qiymətləndirilməsi, eləcə də qastro-turizmin inkişafı ilə bağlı məsələlər çərçivəsində keçirilib.

DTA sədri Fuad Nağıyev son illərdə Azərbaycanın gastronomiya destinasiyası kimi təbliği istiqamətində çoxistiqamətli işlərin həyata keçirildiyini qeyd edib. Fuad Nağıyev zəngin kulinariya ənənələrimizin dünyaya çatdırılması, bu istiqamətdə təbliğat işinin gücləndirilməsi məqsədilə beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığın daha da genişləndiriləcəyini vurğulayaraq, ölkə rəhbərliyi tərəfindən turizmin inkişafına xüsusi diqqət ayrıldığını bildirib: "Azərbaycan zəngin və qədim kulinariya ənənələrinə malikdir. Sırr deyil ki, Azərbaycan mətbəxi özünəməxsus dadları ilə seçilir. Bu gün bütün dünyada qastro-turizm turizminin maraqlı və fərqli sahəsi kimi inkişaf etməkdədir. Dünya təcrübəsində gastronomik turların, eləcə də yeni dadların axtarışında olan turistlərin sayı artmaqdadır. Turistlər səfər etdikləri ölkənin milli mətbəx nümunələri ilə tanış olmaq, yeni dadlar kəşf etmək istəyirlər. Odur ki, qastro-turizmin inkişaf etdirilməsi vacib istiqamət sayılır".

Onun sözlərinə görə, Azərbaycanın zəngin təbiəti, əlverişli iqlimi, məhsuldar torpaqları burada yetişdirilən məhsulların

nomiya destinasiyası kimi təbliği istiqamətində çoxistiqamətli işlər görülür. Beynəlxalq standartlar əsasında aşpazlardan ibarət milli komandanın yaradılması, milli mətbəx nümunələrinin tədqiqatı, qastro-tematik turizm məhsullarının tərtibatı, ölkəmizin təmsil olunduğu bütün beynəlxalq tədbirlərdə milli kulinariyamızın təbliğatı və bu kimi fəaliyyətləri qeyd edə bilərəm. Ölkəyə gələn xarici turistlərə təqdim etməyə çoxçeşidli turizm məhsullarımız var. Təbiətimiz zəngindir. Əlverişli iqlim şəraiti, məhsuldar torpaqlarımız təbii məhsulların həm çeşidinə, həm dadına öz təsirini göstərir. Qastro-nomiya turizminin inkişafı yalnız milli mətbəximizi deyil, həmçinin zəngin maddi-mədəni irsimizi, tarixi ənənələrimizi, mədəniyyətimizi də dünyaya tanıtmağa kömək edir. Ölkəmizin təmsil olunduğu bütün beynəlxalq tədbirlərdə milli kulinariyamız, bu sahədə olan turizm potensialı çox geniş şəkildə beynəlxalq ictimaiyyətə təqdim olunur və maraq doğurur", - deyərək F.Nağıyev qeyd edib.

Regionların unudulmuş, qədim yeməklərini üzə çıxartmaq, biomüxtəlifliyini qorumaq və yerli gastronomiyanın tanınmasına nail olmaq baxımından bu kimi layihələrin önəm kəsb etdiyini bildiren F.Nağıyev, həmçinin gastronomiya turizminin ölkəmiz üçün çox vacib iki sahəni - turizm və kənd təsərrüfatını birləşdirdiyi üçün regionlarda kiçik sahibkarlığın və ailə biznesinin dəstəklənməsinə, nəticə etibarilə yerli əhalinin gəlirlərinin artması və rifah halının yüksəl-

məsinə də töhfə verə biləcəyini vurğulayıb: "Agentlik olaraq turizm sahəsində fəaliyyət göstərən bütün ictimai təşkilatlar kimi, kulinariya sahəsində fəaliyyət göstərən ictimai birlikləri də dəstəkləyirik. Hər zaman qeyd etdiyimiz kimi, gücümüz birliyimizdədir. Eyni hədəfə vurmaq üçün çalışmalıyıq. Həssas edirik ki, bugünkü konfrans, xüsusilə bu cəhətdən mühüm əhəmiyyət kəsb edir".

Azərbaycan Milli Kulinariya Mərkəzinin direktoru Orxan Sadıqov milli mətbəxin qorunmasının ölkəmizin identifikasiyası və milli irsi üçün önəmli amil olduğunu qeyd edib. O, mərkəzin əsas fəaliyyətinin elmi-metodoloji bazanın təkmilləşməsinə yönəldiyini, mərkəzin milli mətbəxi təşviq edən, milli yeməklərin reyestrini yaradan qurumlar üçün istinad mərkəzinə çevriləcək elmi mərkəz olmağı hədəflədiyini vurğulayıb: "Milli Kulinariya Mərkəzi özünü bu sahədə görmək istəyən aşpazları və biznes sahiblərini əməkdaşlığa dəvət edir. Çünki kulinariya bizə qalan bir irsdir və büdcəyə gəlir gətirir. Biz Milli Kulinariya Mərkəzi olaraq qapımızı hamı üçün açıq qoymuşuq. Özünü bu sahədə sınamaq istəyən hər bir kəs istənilən zaman gələ bilər və onlara dövlət qayğı göstərəcək. Amma nəzərə almaq lazımdır ki, milli mətbəximiz bizim milli irsimizdir".

Kulinar Firuzə Rəsulova isə "Şərq"ə açıqlamasında milli kulinariyamızın və mətbəx mədəniyyətimizin dünyada tanınması, düzgün təqdimatının aparılması, milli kulinariya ənənələrinin yaşadılmasında be-

lə mərasimlərin mühüm rol oynadığını bildirib. O həmçinin bu cür tədbirlərin Azərbaycan mətbəxinin təbliğatı istiqamətində beynəlxalq əməkdaşlıq imkanlarını qiymətləndirmək, eləcə də qastro-turizmin inkişafı ilə bağlı müzakirələr aparmaq üçün son dərəcə əhəmiyyətli olduğunu deyib: "Mədəniyyətimizin, eləcə də mətbəximizin nümunələrini bəşər mədəniyyətinin inciləri sırasında görmək bizim üçün başlıca məqsəd olmalıdır.

Milli mətbəximizə, xörəklərimizə bayağı çalarlar əlavə edilməsinə, onların adlarının, reseptlərinin təhrif olunmasına, həmçinin milli mətbəx nümunələrimizi öz adlarına çıxarmağa, özünü küləşdirməyə çalışan bədnam ermənilərə qarşı qətiyyətli mübarizə aparmalıyıq. Qloballaşan dünyada xalqımızın adət-ənənələrini, süfrə mədəniyyətini qorumaq və yaşatmaq, habelə xaricdə layiqincə təbliğ etmək çox vacibdir.

Azərbaycan mətbəxi dünyanın ən zəngin mətbəxləri sırasında öncül yerlərdən birini tutur. Ölkəmizə gələn əcnəbi qonaqlar məmləkətimizin əsrarəngiz təbiəti, təbii sərvətləri, qədim tarixi, zəngin mədəniyyəti, sürətli inkişafı, müasirliyi, xalqımızın qonaqpərvərliyi ilə yanaşı, bənzərsiz milli mətbəximizdən də ağız dolusu danışırlar. Milli mətbəximiz əcnəbi turistləri, iş adamlarını, idmançıları, sözlən əsl mənasında heyran edir. Son dərəcə zəngin olan Azərbaycan mətbəxi, meşət və süfrə mədəniyyəti əsrlər əvvəl də əcnəbi səyyahları cəlb edib".